

разбира френски и латински. Въ джоба му винаги имало или нѣкой учебникъ, или сбирка стихове, които учителят му билъ заелъ. Тѣхъ той четѣлъ като каралъ каруцата съ зарзавата къмъ града, като вървѣлъ къмъ нивата или ядѣлъ скромната си вечеря.

Когато станалъ двадесетъ и три годишенъ, бащата на Бърнса се поминалъ и всичката тежестъ за издръжката на семейството, паднала върху него. Той, обаче, не се обезкуражилъ. Работилъ по-усилено отъ всѣкога и се трудѣлъ да забравя незгодитѣ на живота, като виждалъ ясно неговитѣ хубости. А нищо красиво, добро и мило не отбѣгвало погледа му. То правѣло сърцето му да трепти отъ радостъ и умиление, а въ умътъ му да се изливатъ мисли, както тия въ народнитѣ пѣсни, които сами се нагласили като стихотворение.

Тия негови пѣсни — стихове се пораждани въ душата му когато си вършелъ полската работа. Тамъ, обаче, той не можелъ да се спре и да ги запише. Записвалъ ги вечеръ, когато се прибиралъ дома, а празниченъ день ги казвалъ на селянитѣ. Тѣ ги слушали съ радостъ. Харесвали ги, защото били красиви, мило, искрени и написани на простъ народенъ езикъ, на този, който тѣ си говорѣли

Той пѣелъ за всичко: за птичката, за първата цѣфнала въ полето маргаритка, дори за полското мишле, чието гнѣздо, безъ да ще, ралото му въ есенята изровило. Еднажъ, като се връщалъ отъ работа, настигналъ двама старци — бабичка и дѣдо, които, хванати за ржка, бавно вървѣли къмъ селото. Като стигналъ въ кжци, той написалъ стихче за старцитѣ, въ което бабичката казва на своя другарь:

„Джонъ Андерсънъ, мой любими Джоне, когато пръвъ пжтъ те срѣснахъ, коситѣ ти бѣха черни, като перата на гарвана. Челото ти бѣше гладко, като небето безъ облакъ. Сега главата ти е оголѣла, челото е набръчкано, а рѣджитѣ ти коси сж бѣли като снѣгъ. Богъ да благослови твоята посланена глава, о Джонъ Андерсънъ, мой любими Джоне.

Джонъ Андерсънъ, любимий Джоне, тогава ние почнахме бодро да крачимъ нагоре хълма на живота. Много щастливи дни имахъ съ тебе, Джоне, мое мило старче. Хълма отдавна прехвърлихме. Отдавна вече кретахме надолу по него. Това ме не наскърбява, защото пакъ съмъ хваната за твоята ржка, мой Джоне. Богъ да даде тихо да свършимъ пжтя на живота пакъ заедно, мой добри, любими Джоне.“ — Всичко това той е казалъ много по-красиво, защото е писано отъ него на шотландски въ стихове. — Колкото, обаче, и да работѣлъ, паритѣ почнали съвсемъ да не до-

стигатъ и той замислилъ, за повече печалби да иде на работа въ Южна Америка. При мисълта за заминаване той написалъ и прощална пѣсенъ къмъ родината си, въ която казва, че ще иде далечъ, но сърцето му винаги ще остане свързано съ роднитѣ планини. „С'богомъ на балканитѣ, с'богомъ на севера“, казва той, „родното мѣсто на храбритѣ, земята на достойнитѣ. Приветъ на планинитѣ, покрити съ снѣгъ; приветъ на хълмитѣ и зеленитѣ равнини подъ тѣхъ! Приветъ на горитѣ въковни и стари; приветъ на потоцитѣ многоводни, буйни! Кждето да иде, кждето да съмъ, пакъ родината мила ще е най-сладкия ми блѣнъ“.

За да спечели малко пари за пжтъ, по съвета на нѣкои приятели, той отишълъ въ Единбургъ за да напечата и издаде въ сбирка своитѣ стихове. Поезията му била веднага високо оценена отъ виднитѣ критици и неочаквано той се видѣлъ голѣмъ поетъ, най-великия на родината си.

Раздумали го да отива въ Америка, а сжщо и да се връща на село. Назначили го на сравнително добре платена работа, но градскиятъ животъ не му понесълъ. До края на живота си той писалъ стихове, повечето все въ народенъ духъ. Поминалъ се младъ, тридесетъ и седемъ годишенъ. Отъ смъртъта му е минало вече много време, но и днесъ пѣснитѣ на земледѣльца Робертъ Бърнсъ се пѣятъ въ Шотландия отъ сърце; чуватъ се на много мѣста и извънъ родината му. Тука даваме отдавна преведеното му стихче на български — „На полската мишка.“ Д. Л. Д.

На полската мишка

Бърнсъ

Плашливо сивичко мишле,
Що бѣгашъ въ страхъ по туй поле?
Какъвъ е тоя луди бѣсъ?
Я чуй ме, разбери!
Не съмъ азъ толкозъ лошъ човѣкъ,
Не ще те умори.